

1860-04-27

AFSENDER

Elisabeth Jerichau Baumann

MODTAGER

Jens Adolf Jerichau

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

London

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Prins Albert af Storbritannien

Caroline Amalie

Napoleon 3. Bonaparte

Matilda Donaldson

Thomas Donaldson

Elizabeth Eastlake

Marianne Margaret Egerton

Ernest Gambart

Carl Joachim Hambro

Susan Amelia Hambro

Line Jerichau

Louise Jerichau

Sophie Jerichau

Edwin Landseer

Thorald Læssøe

Gertrude Tennant

Christian Winther

Julie Winther

Arkivplacering:

Det Kongelige Bibliotek

DOKUMENTINDHOLD

Elisabeth Jerichau Baumann er ankommet til London fra et vellykket ophold i Paris. Denne gang er hun allerede i gang i byen fra slutningen af april og kan dermed deltage i åbningen af Royal Academys udstilling. Hun bor hos arkitekten Thomas Donaldson og dennes hustru Matilda. I brevet lufter hun sine tanker om at rejse hjem over Manchester, da der er gode muligheder for at udstille og sælge billeder i byen.

TRANSSKRIFTION

Bolton Gardens Russel Square

den 27de April 1860

Min elskede Adolf.

Jeg er i London, Mrs Donaldson¹ modtog mig ved Jernbanen med sædvanlig Godhed, det var første Gang at jeg paa et fremmed Sted følte mig ei som Fremmed. Opholdet hos denne herrlige gudsfrøgtige Familie² gjør mig usigelig godt. — Overfarten var meget stormfuld, og det var isnende koldt, men jeg blev hverken søsyg eller forkjølet (den varede i 6 Timer fra Dieppe³.) — Jeg har det rigtig godt og roligt hos mine Venner og kommer mig fuldkommen, thi jeg havde været mere angreben end jeg selv havde villet tilstaae mig det. Hvad Forholdene her angaar, saa troer jeg neppe at de bliver so gunstige som i Paris, men ogsaa der og her som allevegne ere de første Skridt og den første Tid den vanskeligste, og de gunstige Forhold bringes af Tiden. Jeg kan endnu ikke andet sige Dig end, at Britannia⁴ idag eller i morgen

[2] bliver sendt til Buckingham Palace, som jo tillader Haabet at Billedet mueligen kunde blive kjøbt af Prindsen⁵, uden dog at give mig megen Betryggelse da Prindsen ei skal være rundhaandet. Det bliver ikke udstillet iaar paa R Academys⁶ Udstilling, skjøndt det blev antaget, men det maatte vige Pladsen for alle Billeder som kom førend dette, ogsaa for mine andre tre fra Paris, der skal hænge godt og vinde stor Bifald blandt Konstnerne (Moderen med Barnet, Italiäneren og det lille Genrebillede⁷). Udstillingen aabnes ikke før den 7de Maj. —

Jeg skal boe idetmindste 14 Dage hos Donaldson, hvis Portrait jeg til Gjengjæld ønsker at male. Den unge Frue Hambro⁸ som jeg først fik at vide her er i Paris, saa der bliver ikke noget af denne Bestilling. Jeg har ellers faaet et Portraitbillede til 12£st bestilt af Mrs. Tennant⁹,

[3] det samme Barn¹⁰ som jeg 8 Aar siden har malt. Om jeg ikke faaer andet saa vil denne lille Bestilling netop dække alle mine Udgifter her som dennegang paa Grund af det store Billedes Transport ere betydelige. Men

skulde Britannia ej blive købt i London, ei heller blive udstillet hos Gambart¹¹, saa sender jeg den til Udstillingen¹² i Manchester tilligemed flere af mine andre Arbeider som jeg har her. Det vil ganske blive afhængig af, hvorledes mine Forhold her vil stille sig, om jeg bliver her til Slutningen af Maj hvis det tegner godt, eller forlader London henved den 20de for at gaae til Manchester, hvorhen Hambro vil give mig de bedste Anbefalinger og vilde jeg efter Omstændighederne blive der enten kort Tid og over Hull¹³ komme tilbage til Kjøbenhavn

[4] eller blive 2-3 Uger der og derpaa ligeledes komme hjem over Hull. Der skal i denne Tid gjøres meget for Kunst i Manchester, og alle som kjender Forholdene i England raader mig derfor endelig at gjøre denne so ubetydelige Reise. Jeg har ingenting forsømt i Paris, men da der dennegang Ingenting mere var at gjøre for mig forlod jeg dette dyre Opholdsted. Der var ikke Tale om at kunne komme til at male Kejseren¹⁴, Du kan tro at Sligt kan ikke skee, undtagen Fyrster anmodes derom af Fyrster. Enke Dronningen¹⁵ vil muligen kunne være mig behjælpelig dertil i næste Aar, thi hun er velsanseet hos Kejseren og det er bestemt at jeg maae være i Paris næste Aar, men boe privat chambre meublée i Paris fra Marts til Ende Maj og Du burde være der i det mindste 3-4 Uger. Nu da jeg har brudt lisen, og Interessen for Dig er levende vakt vil Du med Dine herrlige Arbeider og Dit interessante Ydre kunde opnaae meget, uden at føle Dig geneeret. Du kan troe mig jeg har vundet megen Erfaring paa mine Reiser

[5] som skal komme mig og os til Gode. Navnlig har jeg lært ej at hengive mig sangvinske Forhaabninger og at være forberedt paa at skuffes i disse, og har jeg tillige lært, at der er meget for mig at lære, og disse nye og store Konstindtryk af det bedste som jeg har seet i ny og antik Konst giver nye og større Kræfter, og at man ei ustraffet kan leve tilbagetogen¹⁶ i et lille afsides Land som Danmark uden af og til at modtage nye Paavirkninger og komme i Contact med den øvrige store Konstverden. Min Hensigt er for Fremtiden at dele mig ved at male mindre Billeder og kun af og til et større Billede. Jeg har især lært Publikums Smag at kjende og veed nu nøje hvad der udkræves for at vinde Kjøbere for mig, det gjælder ikke at fornægte mit eget kunstneriske Jeg, men kun at vælge Gjenstanden Belysningen og Størrelsen i Forhold til Gjenstanden selv, og i Forhold til Tidens Fordringer. En Konsthändler i Paris, den første har i Sinde at kjøbe

[6] min Havfrue¹⁷ fra mig, naar hun som han forudsætter vil gjøre Lykke paa Pariser Udstillingen. Mundtlig har jeg meget at fortælle Dig, flere nye Compositioner at vise Dig som ere heldige. — Jeg har den bestemte Villie hvert Aar (naturlig med Din Tilladelse) at reise til Paris og til London

og efter Omstændighederne blive 2-3 Maaneder borte fra Hjemmet for den øvrige Tid uafhængig at kunne arbeide og nyde i Ro i vort kjære Hjem, og jeg anseer dette saa langt fra at være et Ulykke at jeg snarere maae ansee det for tilfredsstillende en kort Tid at skulle ligesom Bien samle ind fra Blomst til Blomst, endog samle Honning fra Giftblomster for at nyde Arbeidets Løn i den hjemlige Kube. Lad os kun alletider søge det Bedste saa vil vi og finde det Bedste, der er Guld Korn strøede midt imellem Sandet, det gjælder kun utrættelig at søge efter dem og at bortskylle Smudset. Jeg tager Forholdene

[7] som de ere uden at gaae i Rette med dem, og søger at gjøre mine Kræfter frugtbringende hvor dette er muelig, uden at forlange fra den golde Jord at den skal fremkalde en saftig Frugt. Lad mig kun som Dykkeren med Tro paa Guds Hjælp gaae ned paa Dybet for i Dyndet at søge efter den rene Perle. — Jeg forlanger ingen Riigdomme men stræber efter at virke i Forhold til de Kræfter som ere mig betroede, og istedet at give Afkald paa det som jeg er anvist at kunne naae, og derved lide og blive utaalmodig og bitter under Forhold der ere ugunstige for disse Kræfters Udvikling, at naae Maalet for mine Bestræbelser naar disse har en sand Berettigelse.

Jeg er meget lykkelig over Dit kjære Brev som over Lines¹⁸, og takker Jer begge inderlig for disse kjære Vidnesbyrd af Jer Godhed mod mig. Gud skee lovet at lille Louise¹⁹ er saa vel igjen, og at lille Sophie²⁰

[8] har faaet sin Tand so let, hvilken Glæde! Saa megen Fornøjelse det skaffer mig at snakke med hendes lille Portrait saa megen Savn føler jeg igjen ved ikke at kunne føle hendes første lille Tand. Jeg har gratuleret hende, og beder Dig at give hende et sødt Kyss som ogsaa at kysse de andre kjære Børn alle hjertelig fra Moder, som nu neppe mere bliver længe borte. —

Lady Eastlake²¹ er fuld af Godhed mod mig. Saasnart jeg har nogetsomhelst nyt at melde skriver jeg igjen, det være sig Brittania, Antiquerne²², eller — men det sidste kan ikke forventes før Udstillingens Aabning, om de andre Billeder. I alle Tilfælde faaer Du en af Dagene 8000 Frs sendt over ved Hambros²³ Mellemværende. —

Til Sir Erw Landseer²⁴ skal jeg en af Dagene som ogsaa til Lady Marian Alford²⁵ som ikke før Mandag kommer til Byen. Lev vel min Elskede! de hjerteligste Hilsner til Line, Læssøes²⁶, Winthers²⁷ fra Din trofaste Hustru Elisabeth.

Hils Ida, Ammen Hanne²⁸ og Marie²⁹. Hvor glad er jeg dog og Missen har det saa godt.

Mange Kyss i Tanken til hende. Her er meget koldt

Skal Børnene have Strømper, skal Du have lette Undertrøjer?

¹ Matilda Donaldson

² Familien Donaldson

³ Kunstneren havde forinden opholdt sig i Paris, fra marts til april 1860, og rejste via en færgerute fra Dieppe til England.

⁴ Jerichau medbragte et maleri med titlen Britannia, da hun ankom til London i 1860. Det bedst kendte maleri af samme titel findes på KUNSTEN. Museum of Modern Art, dateret 1873. Det kan ikke udelukkes, at kunstneren malede to versioner, men der er formentlig tale om et og samme billede, der først blev dateret langt senere.

⁵ Prins Albert

⁶ Royal Academy

⁷ I Royal Academys udstillingsoversigt står disse værker anført, nr. 256: Italy, nr. 366: Mother's delight, nr. 614: The darling baby.

⁸ Susan Amelia Hambro

⁹ Gertrude Tennant

¹⁰ Alice Tennant

¹¹ Ernest Gambart

¹² The Royal Manchester Institution blev etableret i 1823 og fik i 1835 til huse i en bygning tegnet af arkitekten Charles Barry. I Royal Manchester Institution afholdtes der regelmæssigt kunststillinger og institutionen i 1882 til Manchester Art Gallery.

¹³ Egentlig havnebyen Kingston upon Hull, der via floderne Hull og Humber har forbindelse til Nordsøen. Der eksisterede flere ruter med dampskib fra Hull over København mod Stockholm, Königsberg eller St. Petersborg.

¹⁴ Napoleon 3.

¹⁵ Enkedronning Caroline Amalie

¹⁶ Tilbagetogen, i betydningen tilbagetrukket, sandsynligvis en fordanskning af det tyske ord gezogen.

¹⁷ Jerichau Baumann malede flere havfruemotiver i løbet af 1860'erne og 1870'erne. Et af de tidligst kendte blev udstillet på Kunstakademiets udstilling i 1862 tilhørende Grevinde Wanda Danneskjold-Samsøe (1842-1916), née Zahrtmann. Omtalte maleri kan være en tidligere version eller netop denne, der blev solgt til Wanda Zahrtmann i julen 1861 inden forlovelsen det følgende år med Grev Chr. Conrad Sofus Danneskjold-Samsøe.

¹⁸ Line Jerichau

¹⁹ Louise Jerichau

²⁰ Sophie Jerichau

²¹ Lady Eastlake

²² Jerichaus samling af antikke skulpturer, som Jerichau Baumann forsøgte at sælge.

²³ Carl Joachim Hambro

²⁴ Edwin Landseer

²⁵ Lady Alford

²⁶ Thorald Læssøe

²⁷ Christan og Julie Winther

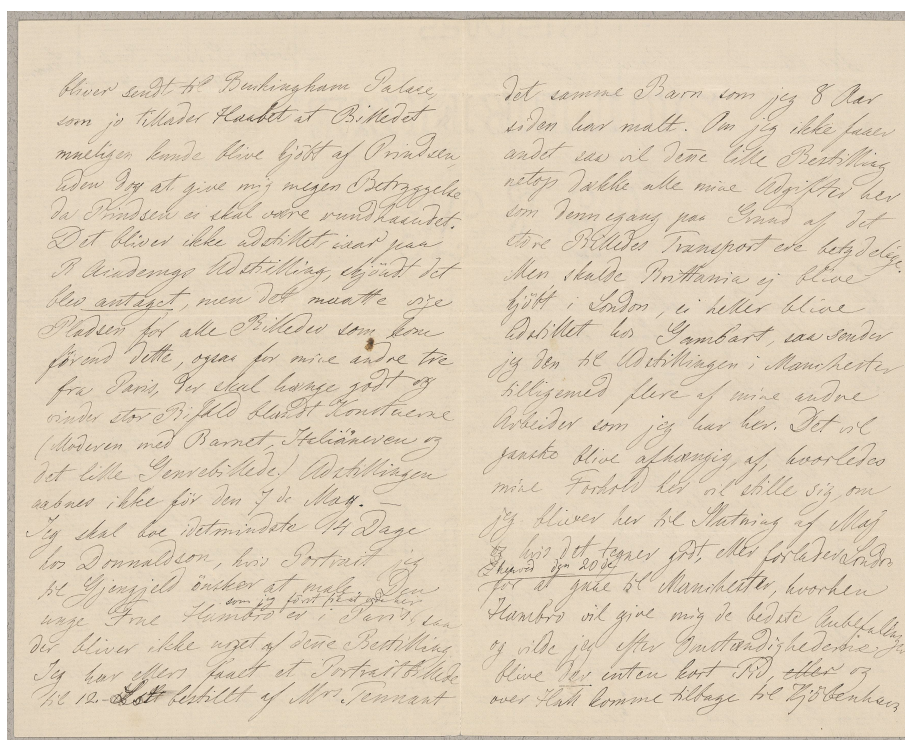
²⁸ Formentlig datteren Sophies amme.

²⁹ Marie kan både være datteren Marie Jerichau eller en ansat i den Jerichauske husholdning.

Am Ende d. d. d.

Hilf Da Amer
Her er maget kocht

efter Plac. 2-3 Uges. Det er dog
 lykkedes komme hjem. over Skaff.
 Der skal, naar vi gives meget for
 snart i Mandag, og alle som holder
 Torsholm i England mødes mig der
 endelig at gøre det so uheldige Plac.
 og har ingenting forest. i Paris, men de
 det dog ingenting indbyrdes var at gøre
 der mig selv, og alle gode Meddelel.
 Der var ikke Tale om at kunne komme til at
 male. Vi mener da kun to at skal have
 ikke Gode, endogens Tjener anmoder dem
 af Tjener, og Tjeneren, og de muelige kunne
 gøre mig behageligt. Der
 om indkommet indkommet, og de i sidste Plac, de
 det er at gøre at jeg maa være i Paris
 mente. Der men de print chambre
 menté i Paris fra Plac. til Ende. Men
 og da kunde være der det meste 3 Uger.
 Men da jeg har haft Mren, og det er
 for det er allerede nok at da alle de
 indbyrdes indbyrdes. Det indbyrdes
 kunne Gode være, men at alle de
 gaaet. Nu har jeg mig selv end
 mig indbyrdes og med Gode, om.

har faaet sin Paand is let, hvilken
 Glæde! Se miger Forøjelse det
 skaffer mig et snelke med hendes lille
 Portræt som miges Læs. Jøder jeg
 ijen, ved ikke et lille hende forste
 alle Tand. Jeg har gæstet hende,
 og der sig at give hende et godt kys
 som gæst at kyske de andre hende. Jeg
 alle hjertelig fra Moder, som nu
 repper mere bliver længe Borte. -
 Lady Entleke er fuld af Gædte mod
 mig, da hun jeg har været hende
 noget med skriver jeg ijen, det var
 mig Portræt, Læst, eller - mig
 det vider kan ikke forventes for Adskillig
 Læst, om de andre Portrætter. I alle Tilfælde
 faar du en af Dozere 8000 Fors Læst
 over ud Hambrogs Mellemvarende. -
 Til Sir Edwardes skal jeg en af Dage
 en og en til Lady Maries altså som til
 for Manden, en af til Bogen, der gælder
 Bogen. De hjerteligste Hilsener til dine
 Læstes Værdier for din trofaste Slægtning
 skal komme mig og en til Sir. Næst
 har jeg hørt af at hængene mig i en
 Portrætter og at være forberedt
 paa et snelke. Dyr, og har jeg tillige
 hørt, at du er meget for mig at lære,
 og at Dyr og en store Konstnær af
 det vider som jeg har seet i en og en
 Kunst giver mig en større Forståelse, og at
 man især træffet kan leve tilhørende
 i et lille af det Land som Danmark
 den af en til at indtage en Placering
 i hende i Contact med den øvrige store
 Kunstverden. Man læser sig for Fremtiden
 at alle mig ved at male mindre Portrætter
 og en af en til et større Portræt. Jeg
 har især hørt Publikums Smag at
 hende og ved en nys koad der indkommer
 der at vider hende for mig, det gjælder
 ikke at forvente mig det konstnærte
 jeg, men kan at vider Genstanden
 Begrebet og Forretnen i Forhold
 til Genstanden selv, og i Forhold til
 Tilens Forretnen. En Konstnær
 i Paris, den første har i vider at hende

min Hæder fra mig, naar han som kan
 fordrætte sig gode Lykke paa Paris
 Adskilligen. Maadtil har jeg meget
 at fortælle Dig, ^{der} mange ^{og} Compositorer
 at der Dig som en kildre. — Jeg har
 den bestemte Villie først den stærke
 med Din Tilkendelse at mine til Paris og de
 Lidens og efter Omstændighederne blive 2-3
 Maanedes borte fra Hjemmet for den
 unge Tid uafbrudt at kunne arbejde
 og agde i No i vorte Ejere Hjem, og
 jeg anser det en Længsel et vort et
 Møde at jeg senere maa anse det
 for tilfredsstillende en kort Tid at
 skalle Gæstom Børn samle ind fra
 blandt de Blomst, endog samle Høring
 fra J. H. Blomsten for at agde Arbejdet.
 Liv i den hjemlige Klub. Lidt is
 kan allerede sige det Bedste en vil is
 og finde det Bedste, der er Guldbrun strid
 mest imellem Tænder, det gælder kun
 atvæbent at sige efter Dem og at
 bortgænge Smakten. Jeg siger Forholdene

som de ere uden et gæ i Rette med Dem
 og sige et gode mine Kræfter fastbringes
 hvor det er muligt, uden at forlange
 fra den gode Tid at den skal frembringe
 en Læge. Føgt vil mig kan som Jørgen
 med To paa Gads Skole gæse ind paa
 Dygtet for i dyndet at sige efter den
 rene Pølse. — Jeg forlanger ingen
 Prøjdomme men jeg stræber efter at arbejde
 Forhold de to Sønner som en mig
 støvde, og i stedet at give Albid
 paa det hemme og anstet at have
 naar, og det er blive utaalmodig og
 bitter under Forhold der er ugunstige
 for Dine Kræfters Udvikling at naar
 Maadlet for mine Bestræbelser naar
 naar Dine har en sand Bortkølle.
 Jeg er meget lykkelig over dit
 Brev Brev som overrasker og selvs
 Det bage inderlig for Dine Brev
 Vidnesbød af Der i Godhed med
 mig. End skæ Lovet et lille Læge
 er kan vel igjen, og at Lille Læge